

C-531/22 - 1

Sygn. akt I Co 2675/17

POSTANOWIENIE

Wpisano do rejestru Trybunału Sprawiedliwości pod numerem	1231425
Luksemburg, dnia	10. 08. 2022
Faks/E-mail:	09/08/22
Wpłynęło dnia:
Sekretarz, z upoważnienia Maria Siewkierzyńska administratorka	

Dnia 5 lipca 2022 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Michał Maj

po rozpoznaniu w dniu **5 lipca 2022 roku** w Warszawie na posiedzeniu niejawnym sprawy z wniosku wierzycieli **Getin Noble Bank spółki akcyjnej z siedzibą w Warszawie, TF, C2, PI**

z udziałem dłużnika **TL, EOS, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Warszawie i MG**

o nadzór nad egzekucją z nieruchomości postanawia:

I. na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o udzielenie odpowiedzi na pytania:

1. czy art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich oraz zasady pewności prawa, niewzruszalności prawomocnych orzeczeń sądowych, skuteczności i proporcjonalności należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, które przewidują, że sąd krajowy nie może dokonać z urzędu kontroli nieuczciwych warunków zawartych w umowie i wyciągnąć z tego konsekwencji w sytuacji, kiedy prowadzi nadzór nad postępowaniem egzekucyjnym prowadzonym przez komornika sądowego na podstawie prawomocnego i opatrzonego klauzulą wykonalności nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu, w którym nie przeprowadza się dowodów,

2. czy art. 3 ust. 1, art. 6 ust. 1, art. 7 ust. 1 i 2 oraz art. 8 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, art. 47 Karty praw podstawowych oraz zasady pewności prawa, skuteczności, proporcjonalności i prawa do bycia

wysłuchanym przez sąd należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie sądowej wykładni przepisów prawa krajowego, zgodnie z którą wpis nieuczciwego warunku umownego do rejestru klauzul niedozwolonych powoduje uznanie tego warunku za nieuczciwy w każdym postępowaniu z udziałem konsumenta, w tym także:

- co do innego przedsiębiorcy niż ten, przeciwko któremu toczyło się postępowanie o wpis nieuczciwego warunku umownego do rejestru klauzul niedozwolonych,
- co do postanowienia, którego brzmienie nie jest identyczne pod względem językowym, ale posiada taki sam sens i wywołuje jednakowe skutki wobec konsumenta,

II. na podstawie art. 105 § 1 Regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o rozpatrzenie odesłania prejudycjalnego w trybie przyspieszonym,

III. na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zawiesić niniejsze postępowanie do czasu udzielenia przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej odpowiedzi na powyższe pytania prejudycjalne.

WERSJA ZANONIMIZOWANA
2022-07-05
SEDZIA
Sądu Rejonowego dla Warszawy-Śródmieście
Warszawa
Michał M.

Sygn. akt I Co 2675/17

**UZASADNIENIE POSTANOWIENIA Z DNIA 5 LIPCA 2022 ROKU
- WNIOSEK O WYDANIE ORZECZENIA W TRYBIE PREJUDYCJALNYM**

Dnia 5 lipca 2022 roku

1. **Sąd odsyłający.**
2. Sąd Rejonowy dla Warszawy-Śródmieścia w Warszawie I Wydział Cywilny w składzie: Przewodniczący: Sędzia Michał Maj, adres: ulica Marszałkowska 82, 00-517 Warszawa, telefon: +48 22 55 39 616, +48 22 55 39 622, +48 22 55 39 623, faks: +48 22 55 39 579, e-mail: 1c@warszawa-srodmiescie.sr.gov.pl (e-mail Wydziału I Cywilnego), XXX (e-mail sędziego – referenta sprawy).
3. **Strony w postępowaniu głównym i ich przedstawiciele.**
4. Wierzyciel: Getin Noble Bank spółka akcyjna (adres: XXX, telefon: XXX, faks: XXX) reprezentowany przez adwokata MK (adres: XXX, ulica XXX, telefon: XXX, faks: XXX).
5. Wierzyciel: TF (adres: ulica XXX, telefon: XXX, faks: XXX, e-mail: XXX, strona internetowa: XXX) reprezentowany przez radcę prawnego WK (adres: XXX, ulica XXX, telefon: XXX, faks: XXX, e-mail: XXX).
6. Wierzyciel: C2 (adres: ulica XXX) reprezentowany przez adwokata S.C. (adres: XXX, ulica XXX, telefon: XXX, faks: XXX, e-mail: XXX).
7. Wierzyciel: PI (adres: XXX), reprezentowany przez radcę prawnego PB (adres: XXX, ulica XXX).
8. Dłużnik: TL (adres: XXX).
9. **Pozostali uczestnicy postępowania i jego organy.**
10. Wierzyciel hipoteczny: EOS (adres: XXX), reprezentowany przez radcę prawnego JK (adres: XXX).
11. Wierzyciel hipoteczny: Zakład Ubezpieczeń Społecznych (adres: Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział, ulica Czerniakowska 16, 00-701 Warszawa).
12. Uprawniona z dożywotniej służebności mieszkania: MG (adres: ulica XXX).
13. Komornik Sądowy: AC (adres: XXX).

14. Przedmiot sporu w postępowaniu głównym i istotne okoliczności faktyczne.

15. W dniu 9.01.2006 r. dłużnik zawarł z Getin Bank S.A. umowę kredytu, na podstawie której bank udzielił kredytobiorcy kredytu złotowego indeksowanego kursem CHF, stanowiącego równowartość w złotych polskich kwoty 15.645,27 CHF na okres od 9.01.2009 r. do 16.01.2016 r. (§ 1 ust. 1). Zgodnie z umową, wypłata kredytu następuje w złotych według kursu kupna waluty indeksacyjnej, określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych i indeksowanych kursem walut obcych”, obowiązującej w dniu zawarcia umowy kredytowej. Kurs ten w dniu zawarcia umowy wynosił 2,3930 PLN (§ 1 ust. 2). Kredyt był przeznaczony na sfinansowanie: zakupu pojazdu marki Fiat Panda, rok produkcji 2005, w kwocie 30.900 PLN, prowizji bankowej w kwocie 2.995,13 PLN, opłaty manipulacyjnej sprzedawcy (agenta) w kwocie 2.000 PLN, kosztu ubezpieczenia pojazdu w kwocie 1.544 PLN (§ 2 ust. 1). Umowa przewidywała, że spłata wszelkich zobowiązań z tytułu niniejszej umowy dokonywana będzie w złotych. Wysokość zobowiązania będzie ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w walucie indeksacyjnej – po jej przeliczeniu wg kursu sprzedaży waluty indeksacyjnej, określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych i indeksowanych kursem walut obcych”, obowiązującej w dniu wpływu należności do banku. Kurs ten w dniu sporządzenia umowy wynosił 2,5410 PLN (§ 5 ust. 1).

16. W dniu 13.05.2008 r. dłużnik zawarł z Getin Bank S.A. umowę kredytu, na podstawie której bank udzielił kredytobiorcy kredytu złotowego indeksowanego kursem CHF, stanowiącego równowartość w złotych polskich kwoty 36.299,30 CHF na okres 120 miesięcy (§ 1 ust. 1). Zgodnie z umową, wypłata kredytu następuje w złotych według kursu kupna waluty indeksacyjnej, określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych i indeksowanych kursem walut obcych”, obowiązującej w dniu sporządzenia umowy kredytowej. Kurs ten w dniu sporządzenia umowy wynosił 2,0110 PLN (§ 1 ust. 2). Kredyt był przeznaczony na sfinansowanie: zakupu pojazdu marki Honda Civic, rok produkcji 2008, w kwocie 60.900 PLN, prowizji bankowej w kwocie 3.649,89 PLN, kosztu ubezpieczenia pojazdu w kwocie 3.448 PLN i innych wydatków kredytobiorcy w kwocie 5.000 PLN (§ 1 ust. 3). Umowa przewidywała, że spłata wszelkich zobowiązań z tytułu niniejszej umowy dokonywana będzie w złotych.

Wysokość zobowiązana będzie ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w walucie indeksacyjnej – po jej przeliczeniu wg kursu sprzedaży waluty indeksacyjnej, określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych i indeksowanych kursem walut obcych”, obowiązującej w Getin Banku S.A. w dniu wpływu należności do banku. Kurs ten w dniu sporządzenia umowy wynosił 2,1680 PLN (§ 4 ust. 1).

17. W dniu 3.06.2016 r. Getin Noble Bank S.A. wniósł w elektronicznym postępowaniu upominawczym pozew, w którym domagał się nakazania zasądzenia na jego rzecz od dłużnika kwoty 87.469,51 PLN wraz z odsetkami umownymi, odsetkami ustawowymi i kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu bank wskazał, że strony w dniu 13.05.2008 r. zawarły umowę kredytu nr 330128/K/3/CHF/2008, która została wypowiedziana z powodu braku regulowana płatności przez dłużnika, w związku z czym bank domaga się od dłużnika zapłaty pozostałej części kapitału kredytu, zaległych opłat i skapitalizowanych odsetek. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt VI Nc-e 997554/15 przez Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie, który w dniu 23.06.2015 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym nakazał dłużnikowi, aby w terminie 2 tygodni od doręczenia nakazu zapłacił Getin Noble Bank S.A. kwotę 87.469,51 PLN wraz z odsetkami umownymi, odsetkami ustawowymi i kosztami procesu albo by w tym terminie wniósł sprzeciw. Dłużnik nie wniósł sprzeciwu od powyższego nakazu zapłaty, wobec czego nakaz zapłaty uprawomocnił się, a powyższy Sąd nadał mu klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 27.08.2015 r.
18. W dniu 28.12.2016 r. Getin Noble Bank S.A. wniósł w elektronicznym postępowaniu upominawczym pozew, w którym domagał się nakazania zasądzenia na jego rzecz od dłużnika kwoty 7.499,58 PLN wraz z kosztami procesu. W uzasadnieniu pozwu bank wskazał, że strony w dniu 9.01.2006 r. zawarły umowę kredytu nr 91945/K/3/CHF/2006, która została wypowiedziana z powodu braku regulowana płatności przez dłużnika, w związku z czym bank domaga się od dłużnika zapłaty pozostałej części kapitału kredytu, zaległych opłat i skapitalizowanych odsetek. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt VI Nc-e 2296709/16 przez Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie, który w dniu 13.02.2017 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, którym nakazał dłużnikowi, aby w terminie 2 tygodni od doręczenia nakazu

zapłacił Getin Noble Bank S.A. kwotę 7.499,58 PLN wraz z kosztami procesu albo by w tym terminie wniósł sprzeciw. Dłużnik nie wniósł sprzeciwu od powyższego nakazu zapłaty, wobec czego nakaz zapłaty uprawomocnił się, a powyższy Sąd nadał mu klauzulę wykonalności postanowieniem z dnia 21.04 2017 r.

19. Na podstawie obu powyższych tytułów wykonawczych bank wszczął postępowanie egzekucyjne, prowadzone przez Komornika Sądowego pod sygnaturami akt Km 1927/17 i Km 494/20, w toku którego została zajęta nieruchomość dłużnika stanowiąca lokal mieszkalny przy ulicy XXX w Warszawie, a do egzekucji przyłączyli się następnie kolejni wierzyciele. Sąd odsyłający sprawuje nadzór nad tym postępowaniem egzekucyjnym.

20. Właściwe przepisy prawne.

21. Przepisy polskie.

22. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.

23. Władze publiczne chronią konsumentów, użytkowników i najemców przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi. Zakres tej ochrony określa ustawa (art. 76).

24. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93, ze zm.), dalej: k.c.

25. Za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą z przedsiębiorcą czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową (art. 22¹).

26. Przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33¹ § 1, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową (art. 43¹).

27. Czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy (art. 58 § 1).

28. Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień

- określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny (art. 385¹ § 1).
29. Jeżeli postanowienie umowy zgodnie z § 1 nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie (art. 385¹ § 2).
30. Nieuzgodnione indywidualnie są te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3).
31. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4).
32. Oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny (art. 385²).
33. **Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) – przepisy o prawomocności orzeczeń.**
34. Orzeczenie sądu staje się prawomocne, jeżeli nie przysługuje co do niego środek odwoławczy lub inny środek zaskarżenia (art. 363 § 1).
35. Orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby (art. 365 § 1).
36. Wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami (art. 366).
37. **Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) – przepisy o elektronicznym postępowaniu upominawczym.**
38. Czynności sądu, referendarza i przewodniczącego utrwalane są wyłącznie w systemie teleinformatycznym, a wytworzone w ich wyniku dane w postaci elektronicznej opatrywane są kwalifikowanym podpisem elektronicznym (art. 505³⁰ § 2).
39. Powód wnosi pisma wyłącznie za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (art. 505³¹ § 2).

40. W pozwie powód powinien wskazać dowody na poparcie swoich twierdzeń. Dowodów nie dołącza się do pozwu (art. 505³² § 1).
41. **Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) – przepisy o postępowaniu egzekucyjnym.**
42. Sprawy egzekucyjne należą do właściwości sądów rejonowych i działających przy tych sądach komorników (art. 758).
43. Podstawą egzekucji jest tytuł wykonawczy. Tytułem wykonawczym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzulę wykonalności, chyba że ustawa stanowi inaczej (art. 776).
44. Tytułami egzekucyjnymi są: 1) orzeczenie sądu prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu, jak również ugoda zawarta przed sądem; 1¹) orzeczenie referendarza sądowego prawomocne lub podlegające natychmiastowemu wykonaniu (art. 777 § 1).
45. Organ egzekucyjny nie jest uprawniony do badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tytułem wykonawczym (art. 804 § 1).
46. Dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli: 1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście; 2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia (art. 840 § 1).
47. **Ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43, poz. 296, ze zm.) – księga pierwsza, tytuł VII, dział IVb - w brzmieniu obowiązującym do dnia 16.04.2016 r.**
48. Sprawy o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone należą do właściwości Sądu Okręgowego w Warszawie - sądu ochrony konkurencji i konsumentów (art. 479³⁶).

49. W razie uwzględnienia powództwa sąd w sentencji wyroku przytacza treść postanowień wzorca umowy uznanych za niedozwolone i zakazuje ich wykorzystywania. (art. 479⁴² § 1).
50. Wyrok prawomocny ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru, o którym mowa w art. 479⁴⁵ § 2 (art. 479⁴³).
51. Odpis prawomocnego wyroku uwzględniającego powództwo sąd przesyła Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (art. 479⁴⁵ § 1).
52. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów prowadzi, na podstawie wyroków, o których mowa w § 1, rejestr postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone (art. 479⁴⁵ § 2).
53. Rejestr, o którym mowa w § 2, jest jawny (art. 479⁴⁵ § 3).
- 54. Ustawa z dnia 5 sierpnia 2015 r. o zmianie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1634) – która weszła w życie w dniu 17.04.2016 r.**
55. W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. - Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. z 2014 r. poz. 101, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany: w części pierwszej w księdze pierwszej w tytule VII uchyla się dział IVb (art. 2 pkt 2).
56. Do spraw, w których przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy wytoczono powództwo o uznanie postanowień wzorców umów za niedozwolone, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 2, w brzmieniu dotychczasowym, nie dłużej jednak niż przez 10 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (art. 8 ust. 1).
57. W odniesieniu do postanowień wzorców umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umów uznanych za niedozwolone, o którym mowa w art. 479⁴⁵ ustawy zmienianej w art. 2, stosuje się przepisy ustaw zmienianych w art. 1 i art. 2, w brzmieniu dotychczasowym, nie dłużej jednak niż przez 10 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (art. 9).
58. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 2 pkt 2 w zakresie uchylanego art. 479⁴⁵ oraz art. 3, które wchodzi w życie po upływie 10 lat od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy (art. 12).
- 59. Przepisy Unii Europejskiej.**
- 60. Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.**

61. Dążąc do popierania interesów konsumentów i zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów, Unia przyczynia się do ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i interesów gospodarczych konsumentów, jak również wspierania ich prawa do informacji, edukacji i organizowania się w celu zachowania ich interesów (art. 169 ust. 1).
- 62. Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej.**
63. Zapewnia się wysoki poziom ochrony konsumentów w politykach Unii (art. 38).
64. Każdy, kogo prawa i wolności zagwarantowane przez prawo Unii zostały naruszone, ma prawo do skutecznego środka prawnego przed sądem, zgodnie z warunkami przewidzianymi w niniejszym artykule. Każdy ma prawo do sprawiedliwego i jawnego rozpatrzenia jego sprawy w rozsądnym terminie przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony uprzednio na mocy ustawy. Każdy ma możliwość uzyskania porady prawnej, skorzystania z pomocy obrońcy i przedstawiciela. Pomoc prawna jest udzielana osobom, które nie posiadają wystarczających środków, w zakresie w jakim jest ona konieczna dla zapewnienia skutecznego dostępu do wymiaru sprawiedliwości (art. 47).
- 65. Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U. 1993, L 95, s. 29 - wyd. spec. w jęz. polskim, rozdz. 15, t. 2, s. 288), dalej: dyrektywa 93/13.**
66. Obowiązkiem Państw Członkowskich jest zapewnienie, aby umowy zawierane z konsumentami nie zawierały nieuczciwych warunków (motyw czwarty).
67. Państwa Członkowskie powinny zapewnić, aby nieuczciwe warunki nie były zamieszczane w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami oraz, jeżeli jednak takie warunki zostają w nich zawarte, aby nie były one wiążące dla konsumenta, oraz zagwarantować, żeby umowa obowiązywała strony zgodnie z zawartymi w niej postanowieniami, pod warunkiem że po wyłączeniu z umowy nieuczciwych warunków może ona nadal obowiązywać (motyw dwudziesty pierwszy).
68. Sądy i organy administracyjne Państw Członkowskich muszą mieć do swojej dyspozycji stosowne i skuteczne środki zapobiegające dalszemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (motyw dwudziesty czwarty).

69. Warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, uznaje się za nieuczciwe, jeśli stojąc w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta (art. 3 ust. 1).
70. Nie naruszając przepisów art. 7, nieuczciwy charakter warunków umowy jest określany z uwzględnieniem rodzaju towarów lub usług, których umowa dotyczy i z odniesieniem, w momencie zawarcia umowy, do wszelkich okoliczności związanych z zawarciem umowy oraz do innych warunków tej umowy lub innej umowy, od której ta jest zależna (art. 4 ust. 1).
71. Państwa Członkowskie stanowią, że na mocy prawa krajowego nieuczciwe warunki w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami nie będą wiążące dla konsumenta, a umowa w pozostałej części będzie nadal obowiązywała strony, jeżeli jest to możliwe po wyłączeniu z niej nieuczciwych warunków (art. 6 ust. 1).
72. Zarówno w interesie konsumentów, jak i konkurentów Państwa Członkowskie zapewnią stosowne i skuteczne środki mające na celu zapobieganie dalszemu stosowaniu nieuczciwych warunków w umowach zawieranych przez sprzedawców lub dostawców z konsumentami (art. 7 ust. 1).
73. Środki określone w ust. 1 obejmują postanowienia, według których osoby i organizacje mające uzasadniony interes na mocy prawa krajowego, związany z ochroną konsumentów, będą mogły wszcząć postępowanie zgodnie z właściwym prawem krajowym przed sądami lub przed organami administracyjnymi mającymi odpowiednie kwalifikacje do decydowania, czy warunki umowy sporządzone do celów ogólnego wykorzystania są nieuczciwe; co umożliwi powyższym osobom i organizacjom podjęcie stosownych i skutecznych środków w celu zapobieżenia dalszemu stosowaniu takich warunków (art. 7 ust. 2).
74. W celu zapewnienia wyższego stopnia ochrony konsumenta Państwa Członkowskie mogą przyjąć lub utrzymać bardziej rygorystyczne przepisy prawne zgodne z Traktatem w dziedzinie objętej niniejszą dyrektywą (art. 8).
- 75. Uzasadnienie odesłania co do pierwszego pytania.**
76. Nadzór nad egzekucją z nieruchomości prowadzony przez Sąd odsyłający w niniejszej sprawie toczy się już od 2017 roku, niemniej jednak potrzeba zadania niniejszego pytania prejudycjalnego powstała w związku z koniecznością

dokonania wykładni prawa unijnego celem prawidłowego zastosowania przepisów prawa krajowego w związku z najnowszymi orzeczeniami Trybunału Sprawiedliwości wydanymi w składzie Wielkiej Izby w dniu 17.05.2022 r. w sprawach C-600/19, C-693/19 i C-831/19, C-725/19, C-869/19.

77. Mianowicie Trybunał Sprawiedliwości w punkcie 68 wyroku z dnia 17.05.2022 r., C-693/19 i C-831/19, SPV Project 1503, wskazał, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie uregulowaniu krajowemu przewidującemu, że w przypadku gdy nakaz zapłaty wydany przez sąd na wniosek wierzyciela nie był przedmiotem sprzeciwu wniesionego przez dłużnika, sąd egzekucyjny nie może – ze względu na to, że powaga rzeczy osądzonej przysługująca temu nakazowi obejmuje w sposób dorozumiany te warunki umowne, co wyklucza wszelkie badanie ważności owych warunków – w terminie późniejszym zbadać potencjalnie nieuczciwego charakteru warunków umowy, które były podstawą wspomnianego nakazu. Okoliczność, że w dniu, w którym nakaz stał się prawomocny, dłużnik nie wiedział, że może zostać uznany za „konsumenta” w rozumieniu tej dyrektywy, jest w tym względzie bez znaczenia.
78. Ponadto Trybunał Sprawiedliwości w punkcie 52 wyroku z dnia 17.05.2022 r., C-600/19, Ibercaja Banco, wskazał, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, które ze względu na skutek powagi rzeczy osądzonej i prekluzji nie pozwalają ani sądowi na zbadanie z urzędu nieuczciwego charakteru warunków umownych w ramach postępowania w przedmiocie egzekucji wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, ani konsumentowi, po upływie terminu do wniesienia powództwa przeciwegzekucyjnego, na podniesienie nieuczciwego charakteru tych warunków w tym postępowaniu lub w późniejszym postępowaniu z powództwa o ustalenie, w przypadku gdy wspomniane warunki były już przedmiotem, przy wszczęciu postępowania w przedmiocie egzekucji wierzytelności zabezpieczonej hipoteką, badania z urzędu przez sąd ich potencjalnie nieuczciwego charakteru, ale orzeczenie sądowe zezwalające na egzekucję wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie zawiera żadnego uzasadniania, choćby zwięzłego, świadczącego o istnieniu tego badania, ani nie wskazuje, że ocena dokonana przez sąd w wyniku tego badania nie będzie

już mogła zostać podważona w przypadku niewniesienia powództwa przeciwegzekucyjnego we wspomnianym terminie.

79. Zdaniem Sądu odsyłającego, w niniejszej sprawie pojawiło się zagadnienie podobne do wyżej wymienionych. Mianowicie dłużnik zawarł z Getin Bank S.A. (obecnie: Getin Noble Bank S.A.) dwie umowy kredytu, w których kwoty kredytu były wyrażone w PLN, ale saldo zadłużenia było indeksowane do CHF. Co jednak najistotniejsze, kredytobiorca mógł spłacać raty kredytu wyłącznie w PLN, natomiast bank przeliczał wpłaty kredytobiorcy w PLN na poczet salda w CHF według swojej wewnętrznej tabeli kursowej, której zasady prowadzenia nie zostały uregulowane w żadnej z umów kredytu. Z kolei sama wysokość salda kredytu była ustalana w CHF przy zastosowaniu kursu kupna z bankowej tabeli kursów walut obcych. Tym samym obie umowy kredytu zawierały tzw. klauzule przeliczeniowe, które większość sądów krajowych uznaje za niedozwolone postanowienia umowne (art. 385¹ § 1 k.c.), dochodząc jednocześnie do konkluzji, że zawarcie w umowie kredytu tego rodzaju postanowień prowadzi do nieważności umowy (art. 58 § 1 k.c.). Wobec tego można z wysokim prawdopodobieństwem przyjąć, że gdyby bank pozwał kredytobiorcę o zapłatę należności wynikających z umów kredytu przed zwykłym Sądem krajowym rozpoznającym sprawy cywilne, to sąd ten po zapoznaniu się z dokumentacją załączoną do pozwu stwierdziłby z urzędu, że umowy kredytu zawierają niedozwolone postanowienia umowne powodujące nieważność umowy, a w rezultacie oddaliłby powództwo.
80. Niemniej jednak w niniejszym wypadku postępowanie, które doprowadziło do powstania tytułu wykonawczego przeciwko dłużnikowi wyglądało inaczej. Mianowicie bank skierował przeciwko kredytobiorcy dwa pozwy o zapłatę w elektronicznym postępowaniu upominawczym. W treści tych pozwów bank uzasadnił swoje żądania powołując się na zawarte z dłużnikiem umowy kredytu, lecz nie wskazał na to, że umowy te były indeksowane do waluty obcej ani że zawierały klauzule przeliczeniowe (i co oczywiste, nie wskazał, że w umowie są postanowienia, które mogą zostać uznane za nieuczciwe warunki umowne). Najistotniejsze jest zaś, że do żadnego pozwu nie została żadna z umów kredytu – co wynika z przepisów proceduralnych regulujących elektroniczne postępowanie upominawcze (art. 505³² § 1 k.p.c.) i z technicznych właściwości systemu obsługującego to postępowanie, które nie pozwalają na

przedstawianie jakichkolwiek dowodów w tym postępowaniu. W konsekwencji Sąd krajowy prowadzący powyższe postępowanie nie miał także prawnej i technicznej możliwości, aby zażądać przedstawienia umów kredytu od banku. Sąd ten wydał dwa nakazy zapłaty, które nie zostały zaskarżone przez kredytobiorcę i wobec tego uprawomocniły się. Nakazom tym zostały nadane klauzule wykonalności i na podstawie tak powstałych tytułów wykonawczych zostało wszczęte przeciwko dłużnikowi (kredytobiorcy) postępowanie egzekucyjne, w którym Komornik Sądowy zajął należącą do dłużnika nieruchomości.

81. Wobec powyższego umowy kredytu zostały przedłożone przez bank w Sądzie dopiero w niniejszym postępowaniu, a zatem ich treść nie była nigdy wcześniej poddana kontroli sądowej. Sąd odsyłający po zapoznaniu się z treścią tych umów doszedł do wniosku, że zachodzi uzasadniona obawa do uznania, że zawarte w umowach klauzule przeliczeniowe stanowią nieuczciwe warunki umowne, bez których umowy nie mogą być wykonywane, a zatem umowy kredytu należy uznać za nieważne i w rezultacie na ich podstawie bank nie może domagać się od dłużnika jakichkolwiek należności. Niemniej jednak krajowe przepisy proceduralne uniemożliwiają Sądowi odsyłającemu wyciągnięcie z takich ewentualnych wniosków jakichkolwiek praktycznych konsekwencji. Mianowicie przepisy te przewidują, że prawomocne orzeczenie, w tym nakaz zapłaty wydany w elektronicznym postępowaniu upominawczym, wiąże wszystkie sądy (art. 365 § 1 k.p.c.), a ponadto niedopuszczalne jest badanie zasadności obowiązku objętego tytułem wykonawczym (art. 804 § 1 k.p.c.), czyli w tym wypadku prawomocnego nakazu zapłaty opatrzonego klauzulą wykonalności.
82. Sąd odsyłający zauważa ponadto, że w sytuacji, w której kredytobiorca nie zaskarżył nakazów zapłaty, nie przysługują mu już żadne środki prawne, które mogłyby w praktyce doprowadzić do zakwestionowania obowiązków wynikających z nakazów zapłaty uwzględniających roszczenia wynikające z umów zawierających nieuczciwe warunki. Dłużnik ma wprawdzie możliwość wniesienia powództwa przeciwegzekucyjnego, jednak powództwo przeciwegzekucyjne skierowane przeciwko tytułowi wykonawczemu stanowiącemu orzeczenie sądowe nie może kwestionować zasadności obowiązku objętego takim tytułem (art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c.). Także wniesienie

przez dłużnika powództwa o ustalenie nieważności umowy lub ustalenie braku związania nieuczciwymi warunkami umowy (art. 189 k.p.c.) w praktyce nie zmieniłoby sytuacji dłużnika, ponieważ powództwo takie nie mogłoby doprowadzić do wzruszenia prawomocnego nakazu zapłaty.

83. W związku z powyższym Sąd odsyłający ma wątpliwości, czy omawiana sytuacja proceduralna nie pozostaje w sprzeczności z art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 oraz z zasadą skuteczności. Skoro bowiem Trybunał Sprawiedliwości wielokrotnie podkreślał, że Sądy krajowe mają obowiązek kontrolowania z urzędu umów zawieranych z konsumentami pod kątem zawierania w nich nieuczciwych warunków, to niewątpliwie realizacja tego obowiązku nie jest możliwa w elektronicznym postępowaniu upominawczym, gdzie Sąd w ogóle nie ma możliwości gromadzić i analizować jakichkolwiek dowodów (art. 505³² § 1 k.p.c.) i opiera się wyłącznie na treści pozwu, a zatem na twierdzeniach samego powoda, który ma oczywisty interes w tym, aby przemilczeć jakiegokolwiek wątpliwe postanowienia umowne. Co prawda sądowa kontrola umów kredytu zawartych przez strony byłaby możliwa, gdyby kredytobiorca zaskarżył nakazy zapłaty (wówczas sprawy podlegałyby rozpoznaniu przez inny, właściwy miejscowo i rzeczowo Sąd krajowy, który prowadzi postępowanie cywilne w zwykłym trybie, a zatem m.in. gromadzi i analizuje dowody), ale to nie miało miejsca w omawianym wypadku. Mianowicie kredytobiorca przyjął bierną postawę, która jest często widziana u osób posiadających znaczne zadłużenie, niemniej jednak z orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości wynika, że Sądy krajowe powinny analizować umowy pod kątem zawierania w nich nieuczciwych warunków z urzędu, a zatem również wtedy, kiedy strony nie wykazują inicjatywy. Wydaje się zatem, że nawet bierna postawa konsumenta nie uzasadnia w tym wypadku zwolnienia Sądu z obowiązku dokonania z urzędu analizy, czy umowa zawiera nieuczciwe warunki.

84. W związku z tym Sąd odsyłający zastanawia się, czy sytuacja, w której w postępowaniu rozpoznawczym Sąd krajowy nie przeanalizował tego, czy w umowie znajdują się nieuczciwe warunki, może stanowić uzasadnienie dla przetamania wynikającej z art. 365 § 1 k.p.c. i art. 804 § 1 k.p.c. zasady związania Sądu nadzorującego postępowanie egzekucyjne prawomocnym orzeczeniem stanowiącym tytuł wykonawczy. Podstawą do wyjątkowego

odstąpienia od powyższych reguł mogłyby być wskazane przepisy prawa unijnego. W przeciwnym zaś razie może dojść do sytuacji, w której nieruchomości kredytobiorcy zostanie zlicytowana przez Komornika Sądowego, a pochodzące z egzekucji środki zostaną przekazane bankowi, którego wiarygodność wynika z umów zawierających niedozwolone postanowienia umowne. Tym samym konsument poniesie znaczną stratę w związku z wyegzekwowaniem należności wynikających z umów kredytu zawierających niedozwolone postanowienia umowne. Taka zaś sytuacja wydaje się nie tylko nie realizować założeń dyrektywy 93/13, lecz również stać w sprzeczności z zasadą skuteczności oraz z celami, o których jest mowa w art. 169 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i art. 38 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

85. Uzasadnienie odesłania co do drugiego pytania.

86. Kwestia omówiona powyżej determinuje powstanie problemu, z którym wiąże się treść drugiego pytania prejudycjalnego. Mianowicie w razie przyjęcia, że w niniejszej sprawie Sąd prowadzący nadzór nad postępowaniem egzekucyjnym posiada możliwość dokonania kontroli, czy w umowach zawartych przez dłużnika znajdują się nieuczciwe warunki, konieczne będzie dokonanie analizy w tym zakresie. Tymczasem w niniejszej sprawie dłużnik nadal pozostaje bierny, nie składa żadnych pism procesowych, nie występuje z jakimikolwiek wnioskami, nie przedstawia żadnych wyjaśnień, a nawet nie odbiera kierowanej do niego korespondencji – co, jak już wspomniano, jest typowym sposobem postępowania osób posiadających znaczne zadłużenie. Wobec tego z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością Sąd odsyłający nie będzie w stanie przesłuchać kredytobiorcy czy choćby odebrać od niego wyjaśnień na piśmie. Sytuacja ta jest o tyle problematyczna, że art. 4 ust. 1 dyrektywy 93/13 przewiduje, że nieuczciwy charakter warunków umowy jest określany z uwzględnieniem okoliczności związanych z zawarciem umowy. Skoro zaś przesłuchanie samego kredytobiorcy nie jest możliwe, to niemożliwe będzie w zasadzie również ustalenie okoliczności zawarcia umowy.

87. Sąd odsyłający zastanawia się jednak, czy przepisy dyrektywy 93/13 nie sprzeciwiają się temu, aby uniknąć powyższego problemu przez odwołanie się do krajowego środka ochrony praw konsumentów, jakim jest tzw. rozszerzający

skutek wyroków Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, o którym mowa w art. 479⁴³ k.p.c.

88. Sąd odsyłający zauważa tutaj, że art. 7 ust. 2 i art. 8 dyrektywy 93/13, w przeciwieństwie do wcześniejszych przepisów tej dyrektywy, nie mają charakteru bezwzględnie obowiązującego. W szczególności kraje członkowskie nie mają obowiązku wprowadzania postępowań o uznanie wzorców umów za niedozwolone, o których mowa w art. 7 ust. 2 dyrektywy 93/13. Niemniej jednak zdaniem Sądu odsyłającego, jeżeli kraj członkowski zdecyduje się na umożliwienie prowadzenia takich postępowań, to ich kształt nie może pozostawać całkowicie dowolny. Skoro postępowanie takie realizuje cele dyrektywy 93/13, to powinno ono spełniać wymogi przewidziane przez pozostałe przepisy tej dyrektywy – w tym w szczególności art. 7 ust. 1, do którego zresztą art. 7 ust. 2 wprost się odwołuje. Co więcej, postępowanie w sprawie uznania wzorców umów za niedozwolone oraz skutki wyroku wydanego w tym postępowaniu powinny pozostawać w zgodzie z zasadami skuteczności, proporcjonalności i pewności prawa.

89. Na potrzeby niniejszej części rozważań Sąd odsyłający zwraca uwagę, że postanowienia, które należałoby przeanalizować pod kątem tego, czy stanowią niedozwolone postanowienia umowne mają następujące brzmienie:

- Wypłata kredytu następuje w złotych według kursu kupna waluty indeksacyjnej, określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych i indeksowanych kursem walut obcych”, obowiązującej w dniu zawarcia umowy kredytowej. (§ 1 ust. 2 umowy z dnia 9.01.2006 r. i).

- Wypłata kredytu następuje w złotych według kursu kupna waluty indeksacyjnej, określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych i indeksowanych kursem walut obcych”, obowiązującej w dniu sporządzenia umowy kredytowej. (§ 1 ust. 2 umowy z dnia 13.05.2008 r.).

- Spłata wszelkich zobowiązań z tytułu niniejszej umowy dokonywana będzie w złotych. Wysokość zobowiązana będzie ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w walucie indeksacyjnej – po jej przeliczeniu wg kursu sprzedaży waluty indeksacyjnej, określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych i indeksowanych kursem walut obcych”,

obowiązującej w dniu wpływu należności do banku. (§ 5 ust. 1 umowy z dnia 9.01.2006 r.)

- Spłata wszelkich zobowiązań z tytułu niniejszej umowy dokonywana będzie w złotych. Wysokość zobowiązania będzie ustalana jako równowartość wymaganej spłaty wyrażonej w walucie indeksacyjnej – po jej przeliczeniu wg kursu sprzedaży waluty indeksacyjnej, określonego w „Bankowej tabeli kursów walut dla kredytów dewizowych i indeksowanych kursem walut obcych”, obowiązującej w Getin Banku S.A. w dniu wpływu należności do banku. (§ 4 ust. 1 umowy z dnia 13.05.2008 r.).

90. Natomiast w rejestrze postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone widnieją następujące postanowienia wzorców umów:

- Kredyt jest indeksowany do CHF/USD/EUR, po przeliczeniu wypłaconej kwoty zgodnie z kursem kupna CHF/USD/EUR według Tabeli Kursów Walut Obcych obowiązującej w Banku Millennium w dniu uruchomienia kredytu lub transzy (postanowienie numer 3178, wpis dotyczący Banku Millennium S.A.).

- W przypadku kredytu indeksowanego kursem waluty obcej kwota raty spłaty obliczona jest według kursu sprzedaży dewiz, obowiązującego w Banku na podstawie obowiązującej w Banku Tabeli Kursów Walut Obcych z dnia spłaty (postanowienie numer 3179, wpis dotyczący Banku Millennium S.A.).

- Spłaty dokonywane będą przez Kredytobiorcę w złotych, po uprzednim przeliczeniu spłaty wg kursu GE Money Banku S.A. (kursu Banku). Kurs Banku jest to średni kurs złotego w stosunku do waluty kredytu opublikowany w danym dniu w prasie przez NBP, powiększony o zmienną marżę kursową Banku, która w dniu udzielenia kredytu wynosi 0,06. Marża kursowa może ulegać zmianom i jest uzależniona od rozpiętości kursów kupna i sprzedaży waluty kredytu na rynku walutowym. (postanowienie numer 5622, wpis dotyczący Banku BPH S.A.).

- Raty kapitałowo-odsetkowe oraz raty odsetkowe spłacane są w złotych po uprzednim ich przeliczeniu wg kursu sprzedaży CHF z tabeli kursowej BRE Banku S.A. obowiązującego na dzień spłaty z godziny 14:50 (postanowienie numer 5743, wpis dotyczący mBank S.A.).

- Do określenia własnego kursu kupna i sprzedaży waluty w Tabeli Bank stosuje odchylenie od średniego kursu danej waluty, określonej przez Narodowy Bank Polski. Różnica pomiędzy kursem kupna waluty a kursem sprzedaży waluty

wynosi maksymalnie 10% od wartości obu kursów waluty. Różnica ta stanowi spread walutowy (postanowienie numer 6380, wpis dotyczący Banku DnB Nord Polska S.A.).

- Przeliczenia kredytu na walutę waloryzacji bank dokonuje wg kursu kupna danej waluty z tabeli kursowej banku obowiązującej w dniu i godzinie uruchomienia kredytu (postanowienie numer 7770, wpis dotyczący mBank S.A.).

91. Zestawienie treści przytoczonych postanowień umów stosowanych przez Getin Bank S.A. z postanowieniami umownymi innych banków wpisanymi do rejestru klauzul niedozwolonych prowadzi do wniosku, że choć były stosowane przez różne banki, to zachodzą pomiędzy nimi znaczne podobieństwa. Największe podobieństwo zachodzi pomiędzy § 5 ust. 1 umowy z dnia 9.01.2006 r. i § 4 ust. 1 umowy z dnia 13.05.2008 r. oraz postanowieniem wpisanym do rejestru pod numerem 3179, a także pomiędzy postanowieniami § 1 ust. 2 obu umów kredytu oraz postanowieniami wpisanym do rejestru pod numerami 3178 i 7770.
92. Niemniej jednak, choć sens tych postanowień jest jednakowy i wynikają z nich takie same skutki dla konsumentów, to postanowienia te zostały jednak sformułowane w inny sposób, a ich autorami były różne banki. W związku z tym Sąd odsyłający zastanawia się, czy przepisy prawa unijnego pozwalają na rozciągnięcie skutków wpisu postanowienia umownego do rejestru klauzul niedozwolonych także na przedsiębiorcę, który nie był stroną postępowania, które doprowadziło do dokonania tego wpisu.
93. Zbliżona problematyka była już poddana analizie Trybunału Sprawiedliwości w wyroku z dnia 21.12.2016 r., C-119/15, Biuro Podróży Partner (kwestii związanych ze skutkami wpisów w podobnych rejestrach dotyczył także wcześniejszy wyrok z dnia 26.04.2012 r., C-472/10, Invitel, lecz obejmował on nieco inne zagadnienie), który w punkcie 47 tego wyroku stwierdził, że art. 6 ust. 1 i art. 7 dyrektywy 93/13 w związku z art. 1 i 2 dyrektywy 2009/22 należy w świetle art. 47 karty praw podstawowych interpretować w ten sposób, że nie stoją one na przeszkodzie temu, by stosowanie postanowień wzorców umów o treści tożsamej z treścią postanowień uznanych za niedozwolone prawomocnym wyrokiem sądu i wpisanych do krajowego rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone mogło zostać uznane w stosunku do innego przedsiębiorcy, który nie brał udziału w postępowaniu zakończonym

wpisem owych postanowień do wspomnianego rejestru, za działanie bezprawne, stanowiące podstawę nałożenia kary pieniężnej z tego tytułu, pod warunkiem – czego zweryfikowanie należy do sądu odsyłającego – że przedsiębiorcy temu przysługuje skuteczny środek prawny zarówno przeciwko decyzji uznającej tożsamość porównywanych postanowień, obejmujący kwestię, czy – przy uwzględnieniu wszystkich istotnych okoliczności właściwych danej sprawie – owe postanowienia są materialnie identyczne, zwłaszcza pod względem wywoływanych przez nie szkodliwych dla konsumentów skutków, jak i przeciwko decyzji ustalającej w danym wypadku kwotę kary pieniężnej.

94. W świetle powyższego orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości nie zachodzą przeszkody ku temu, aby skutki wpisu w rejestrze klauzul niedozwolonych znajdowały zastosowanie do wszystkich przedsiębiorców stosujących określony warunek umowy, a nie tylko tego przedsiębiorcy, który był stroną postępowania o uznanie tego postanowienia za niedozwolone i wpisanie go do powyższego rejestru. Ponadto skutek ten dotyczy każdego postanowienia, które jest „materialnie identyczne”, a niekoniecznie jednakowe pod względem językowym.
95. Niemniej jednak Sąd odsyłający ma wątpliwości co do tego, czy powyższa wykładnia przepisów prawa unijnego ma zastosowanie do wszystkich postępowań sądowych z udziałem przedsiębiorców, w tym do postępowań, w których jedną ze stron jest konsument, który zawarł z danym przedsiębiorcą umowę. Sąd odsyłający zauważa bowiem, że pytanie prejudycjalne, na które Trybunał Sprawiedliwości udzielił odpowiedzi w wyroku z dnia 21.12.2016 r., zostało zadane przez Sąd Apelacyjny w Warszawie w postępowaniu pomiędzy przedsiębiorcą a Prezesem Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który nałożył na tego przedsiębiorcę karę administracyjną za stosowanie warunków umownych o treści odpowiadającej wpisowi w rejestrze klauzul niedozwolonych.
96. Co więcej, polski Sąd Najwyższy wydał w dniu 20.11.2015 r., III CZP 175/15, uchwałę w składzie siedmiu sędziów, zgodnie z którą wpis w rejestrze postanowień niedozwolonych nie ma zastosowania do innych przedsiębiorców niż ten, którego dotyczyło dane postępowanie. Sąd Najwyższy uzasadnił to stanowisko w sposób następujący: „Stanowisko, że wyrok uwzględniający powództwo o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone działa na

rzecz wszystkich, ale wyłącznie przeciwko pozwanemu przedsiębiorcy, harmonizuje z postulatem zagwarantowania prawa do wysłuchania. (...) Z kolei ograniczenie działania prawomocności wyroku uwzględniającego powództwo o uznanie postanowienia wzorca umowy za niedozwolone wyłącznie do pozwanego przedsiębiorcy oznacza, że niekorzystne skutki tego wyroku kierowane są jedynie do tego podmiotu, który miał zapewnione prawo do wysłuchania w postępowaniu. Skutki te wyrażają się w daleko idącej ingerencji w sferę prawną pozwanego przedsiębiorcy, który musi się liczyć z tym, że w każdym indywidualnym sporze z jego udziałem sąd - pozostając związany prejudycjalnym skutkiem tego wyroku - będzie musiał uznać dane postanowienie umowne za niedozwolone, oraz że w razie stosowania przez niego zakwestionowanego postanowienia Prezes będzie mógł wszcząć w stosunku do niego postępowanie o zaniechanie takiego działania jako praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumenta określonej w art. 24 ust. 2 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z wszelkimi możliwymi następstwami. Gdyby tego rodzaju skutki miały rozciągać się także na pozostałych przedsiębiorców niewystępujących w postępowaniu po stronie pozwanej, to wymagałoby to - właśnie ze względu na ich rodzaj i zakres - takich rozwiązań normatywnych, które w odpowiedni sposób zabezpieczałyby im realizację prawa do wysłuchania." W istocie zatem Sąd Najwyższy uznał, że sytuacja zaakceptowana przez Trybunał Sprawiedliwości w wyroku z dnia 21.12.2016 r. pozostawałaby w sprzeczności z zasadami prawa do bycia wysłuchanym przez sąd, proporcjonalności i pewności prawa.

97. Wobec powyższego Sąd odsyłający ma wątpliwości co do tego, czy zasada wyrażona w wyroku Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21.12.2016 r. odnosi się do wszystkich postępowań sądowych z udziałem przedsiębiorców, czy tylko ich części. Przyjęcie, że przepisy prawa unijnego pozwalają na wyciągnięcie skutków z wpisu w rejestrze klauzul niedozwolonych wobec każdego przedsiębiorcy w każdym postępowaniu pociągałaby za sobą konieczność odstąpienia od zasady wynikającej z uchwały Sądu Najwyższego z dnia 20.11.2015 r. – tym bardziej że Sąd Najwyższy w dacie jej wydania nie miał możliwości, aby zapoznać się z powyższym wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości, skoro został on wydany ponad rok później.

98. Powyższa konkluzja miałaby przełożenie na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Mianowicie w razie stwierdzenia, że Sąd odsyłający ma możliwość przeprowadzenia badania nieuczciwych warunków umownych zawartych w umowach dłużnika z Getin Bank S.A., a do uznania ich za nieuczciwe wystarczające byłoby stwierdzenia, że są one "materialnie identyczne" z postanowieniami wpisanymi pod numerami 3178, 3179 i 7770 do rejestru klauzul niedozwolonych, oznaczałoby, że Getin Noble Bank S.A. nie miał podstaw prawnych do wszczęcia postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi w niniejszej sprawie, a zatem postępowanie to powinno zostać umorzone przez Komornika Sądowego.

99. Pytanie prejudycjalne i propozycja rozstrzygnięcia.

100. Mając powyższe na uwadze, Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieścia uznał za zasadne na podstawie art. 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej zwrócić się do Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej o udzielenie odpowiedzi na poniższe pytania.

101. Po pierwsze, czy art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich oraz zasady pewności prawa, niewzruszalności prawomocnych orzeczeń sądowych, skuteczności i proporcjonalności należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie przepisom krajowym, które przewidują, że sąd krajowy nie może dokonać z urzędu kontroli nieuczciwych warunków zawartych w umowie i wyciągnąć z tego konsekwencji w sytuacji, kiedy prowadzi nadzór nad postępowaniem egzekucyjnym prowadzonym przez komornika sądowego na podstawie prawomocnego i opatrzonego klauzulą wykonalności nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu, w którym nie przeprowadza się dowodów.

102. Po drugie, czy art. 3 ust. 1, art. 6 ust. 1, art. 7 ust. 1 i 2 oraz art. 8 dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, art. 47 Karty praw podstawowych oraz zasady pewności prawa, skuteczności, proporcjonalności i prawa do bycia wysłuchanym przez sąd należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie sądowej wykładni przepisów prawa krajowego, zgodnie z którą wpis nieuczciwego

warunku umownego do rejestru klauzul niedozwolonych powoduje uznanie tego warunku za nieuczciwy w każdym postępowaniu z udziałem konsumenta, w tym także:

- co do innego przedsiębiorcy niż ten, przeciwko któremu toczyło się postępowanie o wpis nieuczciwego warunku umownego do rejestru klauzul niedozwolonych,
- co do postanowienia, którego brzmienie nie jest identyczne pod względem językowym, ale posiada taki sam sens i wywołuje jednakowe skutki wobec konsumenta.

103. Sąd odsyłający proponuje, aby Trybunał Sprawiedliwości udzielił na pierwsze pytanie odpowiedzi pozytywnej. Mianowicie przepisy dyrektywy 93/13 w sposób bezwzględny wymagają od Sądu krajowego, aby dokonał z urzędu kontroli umowy zawartej przez strony pod kątem stwierdzenia, czy zawiera ona niedozwolone postanowienia umowne. Co do zasady kontrola taka powinna zostać przeprowadzona już w postępowaniu rozpoznawczym, niemniej jednak jeżeli w takim postępowaniu kontrola taka nie została przeprowadzona (w tym zwłaszcza w sytuacji, w której Sąd rozpoznający sprawę nie miał prawnej i technicznej możliwości dokonania tej kontroli), to wówczas obowiązek ten obciąża Sąd nadzorujący postępowanie egzekucyjne prowadzone na podstawie tytułu wykonawczego w postaci prawomocnego nakazu zapłaty, któremu nadano klauzulę wykonalności. Co do istoty prawomocne orzeczenia Sądów powinny być niewzruszalne, ale nie wyklucza to możliwości przyjęcia od tej zasady wyjątków usprawiedliwionych szczególnymi okolicznościami, do których zalicza się konieczność przeprowadzenia powyższej kontroli umowy.

104. Sąd odsyłający proponuje, aby Trybunał Sprawiedliwości udzielił na drugie pytanie odpowiedzi negatywnej z następujących przyczyn. Rejestr niedozwolonych klauzul umownych należy do najbardziej efektywnych instrumentów, które służą urzeczywistnieniu ochrony konsumentów przed nieuczciwymi warunkami umownymi. To zaś uzasadnia możliwie szerokie korzystanie ze skutków wpisów w tym rejestrze. Każdy wpis w rejestrze został dokonany na podstawie prawomocnego wyroku Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Sądu wyspecjalizowanego w sprawach z zakresu ochrony konsumentów, którego orzeczenia podlegają (i podlegały) ponadto zaskarżeniu apelacją, a wyroki wydawane w drugiej instancji podlegały kontroli Sądu

Najwyższego w razie wniesienia skargi kasacyjnej. Tym samym brak udziału konkretnego przedsiębiorcy w postępowaniu o uznanie określonego postanowienia za niedozwolone nie stanowi przeszkody przeciwko zastosowaniu wszelkich konsekwencji wpisu w rejestrze klauzul niedozwolonych również wobec niego. Nie ma także potrzeby, aby postanowienie umowne stosowane przez przedsiębiorcę i postanowienie wpisane w rejestrze klauzul niedozwolonych miały jednakowe brzmienie pod względem językowym, a zamiast tego decydującym kryterium powinien być rzeczywisty sens tych postanowień, to jest konsekwencje, jakie dane postanowienie umowne wywiera wobec konsumenta. Stosowanie zbyt daleko idących ograniczeń wobec zakresu stosowania rejestru klauzul niedozwolonych (zawężenie jego skutków tylko do przedsiębiorców, którzy byli stronami postępowań przed Sądem Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz do postanowień umownych odpowiadających literalnie wpisom w rejestrze) doprowadziłoby do zbytniego zawężenia ochrony, którą miał on gwarantować konsumentom. Powszechną sytuacją jest bowiem, że liczna grupa przedsiębiorców stosuje nieuczciwe postanowienia umowne o jednakowym znaczeniu, ale sformułowane w różny sposób – wówczas doprowadzenie do wyeliminowania tych postanowień z obrotu wymagałoby wszczynania za każdym razem nowego procesu sądowego, co jest w praktyce nierealne. Tym samym cele dyrektywy 93/13 nie zostałyby osiągnięte.

105. **Zawieszenie postępowania przed Sądem odsyłającym.**

106. W związku ze zwróceniem się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o udzielenie odpowiedzi na niniejsze pytanie prejudycjalne, należało zawiesić postępowanie przez Sąd odsyłającym na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.

107. **Uzasadnienie wniosku o rozpatrzenie odesłania prejudycjalnego w trybie przyspieszonym.**

108. W ocenie Sądu odsyłającego w niniejszej sprawie zachodzi podstawa do uznania, że charakter sprawy wymaga niezwłocznego rozstrzygnięcia w rozumieniu art. 105 § 1 Regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości. Mianowicie w nadzorowanym przez Sąd odsyłający postępowaniu egzekucyjnym Komornik Sądowy zajął nieruchomości, przeprowadził jej opis i oszacowanie, a na skutek złożenia przez wierzycieli

stosownych wniosków ma zostać przeprowadzona elektroniczna licytacja nieruchomości. Jednocześnie Sąd odsyłający wyjaśnia, że na skutek złożenia niniejszego pytania prejudycjalnego zostało zawieszono postępowanie przed tym Sądem, ale nie samo postępowanie egzekucyjne, które jest prowadzone przez Komornika Sądowego. Postępowanie egzekucyjne podlega zawieszeniu w ściśle określonych wypadkach, na innych podstawach prawnych niż postępowanie sądowe, a tym samym wystąpienie z pytaniem prejudycjalnym w niniejszej sprawie nie daje podstawy do zawieszenia postępowania egzekucyjnego. Wobec tego przeprowadzenie licytacji nieruchomości, a następnie udzielenie przybicia, przysądzenie własności i podział sum uzyskanych z egzekucji mogą doprowadzić do sytuacji, w której po pierwsze dłużnik zostanie pozbawiony swojej nieruchomości, a po drugie wierzyciel otrzyma z egzekucji sumy mu nienależne. Skutki te mogą być trudne do usunięcia lub nawet nieodwracalne, a konsument mógłby w przyszłości dochodzić swoich praw ewentualnie w drodze powództwa odszkodowawczego, które jednak nie zapewnia pełnej ochrony jego praw.

109. Sąd odsyłający zwraca tutaj uwagę, że jak wskazał Trybunał Sprawiedliwości w punkcie 57 wyroku z dnia 17.05.2022 r., C-600/19, Ibercaja Banco, w sytuacji takiej jak rozpatrywana w postępowaniu głównym, w której postępowanie w przedmiocie egzekucji wierzytelności zabezpieczonej hipoteką zostało zakończone, a prawa własności w odniesieniu do tej nieruchomości zostały przeniesione na osobę trzecią, sąd, działając z urzędu lub na wniosek konsumenta, nie może już przeprowadzić badania nieuczciwego charakteru warunków umownych, które to badanie prowadziłyby do stwierdzenia nieważności aktów przenoszących własność i do podważenia pewności prawa dotyczącej przeniesienia własności dokonanego już na rzecz osoby trzeciej.

WERSJA ZANONIMIZOWANA
2022-07-05
SĘDZIA
Sądu Rejonowego dla M. St. Warszawa-Śródmieście
w Warszawie
Alicja M.

